

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

SLOVENECE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vsilica po 10 Din
Pri večjem g
poročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen pondeljka in
dneva po preizku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rekopisi se ne vračajo, ne frankirano
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2050, upravnštva št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekoslov.
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Politika sporazuma med Anglijo in Ameriko

Po francosko-angleškem pomorskem sporazumu, čegar ost je bila očitno obrnjena proti Združenim državam Sev. Amerike, so nekateri že napovedovali, da se bo vršil bodoči razvoj svetovne politike v znaku nasprotja med Vel. Britanijo in Ameriko. Dejansko je bilo tudi dosti drugih vzrokov za tako domnevo. Veliki morski trg še ni bil razdeljen in še nekončana je bila tekma ali pade ta trg pod angleško ali ameriško sfero. Enaka nasprotja se že pojavljajo tudi glede drugih azijskih trgov in vrhu tega je postajalo vedno jasnejše, da mora ob obstoju dveh anglosaških svetovnih sil nastati med njima boj za primat.

A na drugi strani pa je bilo tudi vedno jasnejše, da bo ta boj silno drag in da najbrže ne bo prinesel niti eni niti drugi strani pravega dobička. Že pod vlado konservativne stranke se je pojavil ta dvom in čisto naravno je, da je po volivnem uspehu delavske stranke postal ta dvom že odločujoča činjenica. Zato pa tudi ni presenetila Macdonaldova napoved, da bo vodil politiko sporazuma z Ameriko, pa čeprav je imela ta napoved značaj senzacije. Je pač bila senzacija samo v novosti stvari, dočim je bila podlaga za to novo politiko že preje dobro pripravljena.

Na »Pilgrims Dine«-u je bila tudi povedana vsebina te nove sporazumne politike med Anglijo in Ameriko. Gre predvsem za to, da se sporazumeta obe anglosaški svetovni sili glede pomorskega razorožitvenega programa. Nevarna tekma v pomorskem oboroževanju naj se preneha med obema državama in tako se naj ustvari ozračje, ki bo dopuščalo še nadaljnje sporazume in še ožje sodelovanje.

Pri tem pa je pomembno zlasti to, da je bila povedana metoda, po kateri bo mogoče pomorsko razorožitev tudi izvesti. Novi ameriški veleposlanik v Londonu, general Dawes je povedal to novo metodo in s tem nekako tudi označil svojo misijo, ki jo ima izvesti na svojem novem mestu. Na pomorski razorožitveni konferenci ne smejo imeti odločilno besedo samo strokovnjaki, ker admirali bodo vedno hoteli imeti močna brodograjska strokovnjaki ustvarjajo vedno tudi prestižno vprašanje in zato treba pustiti strokovnjakom samo v toliko besedo, da vsak za svojo državo izdela nekaj generalni indeks za bojne sile posameznih držav, dočim naj potem politiki na podlagi tega indeksa določijo, koliko naj znaša bodoča moč brodogradnje in za koliko odstotkov je treba znižati pomorska oboroževanja. Nova Dawesova metoda je zgrajena na podlagi dragocenih izkušenj, ki jih je doživel Dawes sam kot ekspert in skoraj več kot gotovo je, da bo njegova praktična metoda tudi uspešna. Zlasti še, ker je pomorsko oboroževanje tako drago in vrhu tega z ozirom na odnose med Ameriko in Anglijo je skoraj le paradnega in prestižnega značaja.

Drugo vprašanje pa je, če bo sporazum v pomorskem razoroževanju povzročil tudi tako tesno koalicijo med Anglijo in Ameriko, da bi bila ustvarjena nova konstelacija v svetovni politiki. Macdonald sam je izjavil, da njegova sporazumna politika za Ameriko nikakor nima tega namena, da bi poslabšala odnose Anglije z drugimi državami. Nova politika ima samo ta namen, da služi miru, a prijateljstvo s Francijo bo še nadalje vsebina angleške politike.

Nadalje pa je Macdonald izjavil tudi to, da mora ideja o evropskih združenih državah zmagati in novi angleški premier je izrazil celo svoje prepričanje, da bo ta ideja v enem desetletju že zmagala. To jasno dokazuje, da ne misli Macdonald na sporazum z Ameriko, ki bi oddaljil Anglijo od Evrope, temveč gre le za rešitev vprašanja pomorske razorožitve, ki je nerešena nevarnost za mir in ki brez potrebe velja Anglijo težke milijone.

Bile bi pa tudi nedogledne posledice, če bi takoj prišlo do ozke koalicije Amerike in Anglije. Predsednik francoske radikalne stranke Daladier je že izjavil, da mora sporazum med Hooverjem in Macdonaldom nujno privedi do zblizovanja med Francijo in Nemčijo. Z izvedbo Youngovega načrta in s tem zvezano izpraznitvijo Porenja bi bila dejansko ustvarjena podlaga za sporazum med Nemčijo in Francijo. Morda je bil na konferenci med Briandom in Stresemannom tudi o tem govor.

Kljub vsej navidezni presenetljivosti politike se vendar tudi ta razvija le po gotovih zakonih. In mislimo, da je za države zapadne demokracije že zakon, da so krvavi boji med narodi odveč. In ker je z zmago Macdonalda okrepljeno stališče zapadne demokracije v

Osnovna glavnica Agrarne banke že podpisana

Šele dne 22. junija se konča podpisovanje delnic Agrarne banke, že sedaj pa je bilo delnic podpisanih za mnogo nad 300 milijonov, kolikor znaša osnovni kapital Agrarne banke. Iz vseh delov države prihajajo poročila o ugodnem poteku akcije za podpisovanje delnic Agrarne banke. Tako je podpisala Sm. Palanka 2000 delnic, v Dragačevu pa 200 delnic, malo mesto Foča 200 delnic, Sremska Mitrovica za nad poldrug milijon, Sarajevo več milijonov itd. Tudi iz vseh ostalih mest prihajajo poročila, da vlada povsodi veliko zanimanje za delnice Agrarne banke.

Karlovac, 20. jun. (Tel. »Slov.«) Občinski svet je sklenil, da bo karlovska občina vpisala za 100.000 Din delnic agrarne banke, in sicer 50.000 Din iz ubožnega sklada, 50.000 pa iz sklada elektrarne.

Uradništvo bo podpisalo okoli 100 milijonov

Belgrad, 20. jun. (Tel. »Slov.«) Akcija za vpis delnic agrarne banke se je sedaj zelo živahno razširila med državnim uradništvom. Uradništvo je prejelo posebno okrožnico, v

kateri predsednik vlade priporoča vpis teh delnic z navedbo dobrot, ki jih bodo uživali pri odplačevanju. Računa se, da bo vpis delnic po uradništvu zelo obilen. Če se računa, da je sistemiziranih približno 200.000 uradniških mest, in ako se vzame, da bi vsak uradnik podpisal po eno delnico za 500 Din, bi državno uradništvo vpisalo okroglo 100 milj. Din. Ker pa so nekateri uradniki vzeli po 5 do 10 in še več delnic, se računa, da bo ta znesek lahko visoko prekoračen. Računa se tudi s tem, da bo skoro vsak uradnik podpisal vsaj po eno delnico za 500 Din.

Akcija gardnih oficirjev

Vsi oficirji kraljeve garde so sklenili, da podpišejo delnice Agrarne banke. Sklenjeno je, da podpiše vsak podporočnik najmanj eno delnico, poročniki po dve, kapitani 2. razr. po 3, kapitani 1. razr. po 4, majorji po 5, podpolkovniki po 6, polkovniki po 7, generali pa po 8 delnic. Najmanj toliko delnic bo podpisal vsak oficir. Mnogi pa bodo podpisali še mnogo več.

Prihodnji teden se prično trgovinska pogajanja s Španijo

Načelen sporazum že dosežen -- V prvi vrsti gre za izvoz lesa, zlasti slovenskega

Belgrad, 20. jun. (Tel. »Slov.«) Prihodnji teden se prično pogajanja s Španijo za sklenitev trgovinske pogodbe. Naša delegacija, ki bo sestajala iz treh članov, je pripravila ves material. Pogajanja se bodo hitro končala, ker je v vseh točkah dosežen po diplomatskem izmenjavanju misli načelen sporazum. Kakor znano, je naša država zelo zainteresirana na trgovinski pogodbi s Španijo. Predvsem zaradi eksporta lesa. Tu pride v prvi vrsti v poštev Slovenija. V obeh državah obstoja težnja, da se izkoristi še letošnja izvozna sezona.

Ob priliki obiska zastopnika našega zu-

nanjega ministra dr. Koste Kumanudija pri predsedniku Primu de Riveri je bil dosežen načelen sporazum. Določilo se je tudi, da se prično pogajanja prihodnji teden. Za odhod naše delegacije so potrebne samo še nekatere formalnosti. Pričakovati je, da pridemo v najboljši odnosi s Španijo. Naš paviljon in naša razstava v Barceloni sta španske trgovske kroge v zelo visoki meri zainteresirala za našo državo.

Minister dr. Kumanudi, ki se mudi na povratku iz Madrida in Barcelone v Parizu, se bo, kakor se pričakuje, v ponedeljek vrnil v Belgrad.

Zakonski načrt o izvozu kmet. pridelkov

Belgrad, 20. jun. (Tel. »Slov.«) Trgovinski minister je izdelal zakon o kontroli proizvodov, ki so namenjeni za izvoz. V tem zakonu se trgovinski minister pooblašča, da lahko v sporazumu s kmetijskim ministrom, ako se pokaže potreba in po zaslušanju gospodarskih zbornic in družb izvoznikov predpiše z uredbo, naredbo ali pravilnikom pogoje, pod katerimi se posamezni kmetijski proizvodi in njihovi predelani predmeti lahko izvažajo iz države ter način, kako se ti izvozni predmeti kontrolirajo in omotajo. V slučaju potrebe, se lahko za posamezne proizvode predpiše način predelave, kakor tudi čas trgatve in zbiranja. Zakon nadalje našteva, kateri so ti kmetijski pridelki.

Trgovinski minister bo v sporazumu s

kmetijskim ministrom in po zaslišanju gospodarskih zbornic in izvoznikov izdelal predpise o izvozu teh kmetijskih pridelkov, in sicer v podrobnostih.

Zakon nadalje predpisuje, da se bo ustanovila tričlanska komisija, katere člani bodo kakor javni organi in se bo, če bodo žaljeni, postopalo zoper žalilce v smislu določb o zaščiti državnih uslužbenecv.

V končnih členih določa zakon kazni za člane komisije, ki bi se pregrešili, kakor tudi za tiste, ki bi se pregrešili zoper člane te komisije. Zakon je bil izročen kmetijskemu ministru, ki je dodalo zakonu svoje pripombe. Po teh pripombah se bo zakon ponovno redigiral in predložil vrhovnemu zakonodajnemu svetu v razpravo.

Želje slovenskih agrarnih interesentov

Belgrad, 20. jun. (Tel. »Slov.«) V Belgradu se mudi deputacija Zveze agrarnih zajednic iz Slovenije. Deputacijo tvorijo predsednik Marušič, tajnik Ignac Kristofič iz Podove pri Račah in geometer Božidar Tripalo iz Maribora. Delegacija je obiskala poljedelskega ministra dr. Frangeša in ga obvestila o stanju in delovanju agrarnih zajednic v Sloveniji. Predložila mu je prošnjo za kredit za njihove zadruge, da bi se iz kolonizacijskega sklada, v katerega prispeva tudi Slovenija zelo veliko, in iz proračuna, tudi slovenskim kolonistom dala proporcionalna svota. Prosil so za podporo, da bi se zvezi omogočila prireditve izobraževalnega tečaja v Mariboru in da bi mogla ustanoviti konzum za svoje člane. Tudi naj bi se dovolili zadostni krediti za kolonizacijo in podporo za tiste, ki so že kolonizirani. Tako je že samo v Prekmurju sedem kolonij. Deputacija se je javila pri ministru dvora Jevtiću, ki mu je izročila udanostne izjave, dalje pri predsedniku vlade generalu Petru Živkoviću in prometnem ministru dr. Antonu Korošcu.

Belgrajska občina je v prvih petih mesecih 1929 prejela na davkih 80 milijonov Din.

Zastopstvo vlade pri jubileju ljublj. univerze

Belgrad, 20. jun. (Tel. »Slov.«) Jubilejne slavnosti ljubljanskega vseučilišča se tudi v Belgradu spremljajo tako od strani občinstva kakor od strani vladnih krogov z živahnim zanimanjem. Da se da temu živahnemu zanimanju viden izraz, bosta ob zaključku jubilejnih slavnosti prisostvovala ljubljanskim slavnostim dva člana vlade, in sicer prometni minister dr. Anton Korošec in prosvetni minister Boža Maksimovič. Oba bosta jutri odpotovala v Ljubljano.

Zadušnice za pokojnim Radićem

Belgrad, 20. junija. (Tel. »Slov.«) V belgrajski katoliški cerkvi se je vršila ob 7. uri zjutraj zadušnica za pokojnim Stjepanom, Pavlom Radićem in dr. Basaričkom. Zadušnice se je udeležilo hrvatsko uradništvo in meščanstvo, izmed politikov pa Ljuba Davidović.

Zagreb, 20. junija. (Tel. »Slov.«) V zagrebški katedrali se je vršila danes ob 10 slovesna zadušnica za žrtvami atentata 20. junija v narodni skupščini. Zadušnici je prisostvovala ogromna masa sveta in mnoge odlične osebnosti. Med drugimi so prisostvovali zagrebški župan dr. Srkulj, rektor vseučilišča dr. Belobrč, rektor visoke trgovske gospodarske šole dr. Karlovič, predsednik Hrvatske Matice Lukas, bivši veliki župan Kramarić, razen tega skoro vsi bivši poslanci bivše kmetstvo - demokratske koalicije z dr. Mačkicom, dr. Trumbićem, dr. Vilderjem, dr. Krajačem na čelu. Zadušnico je opravil opat Strahniščak.

Po zadušnici se je masa sveta podala na pokopališče na grobove žrtev, ki so bili okrašeni. Okrog poldne se je meščanstvo v popolnem redu in miru razšlo. Prišlo ni do nobenega izgredata.

Zagreb, 20. junija. (Tel. »Slov.«) Zadušnice za pokojnima Radićema in Basaričkom so se vršile skoro v vseh večjih in manjših hrvatskih mestih. Posebno svečane zadušnice so se vršile v Osijeku, Splitu, Šibeniku, Dubrovniku, Sušaku, Subotici, Sisku in Sarajevu. Povsod so se zadušnice vršile mirno in dostojanstveno.

Belgrajske vesti

Nj. V. kralj bo po dosedanjih dispozicijah prihodnjo nedeljo odpotoval v Zagreb.

Na pozdrav Glavne zadrzne zveze je dobil predsednik Glavne zadruge zveze dr. Korošec iz dvora odgovor, da je Nj. V. kralj z zadovoljstvom sprejel pozdrav in izraze udanosti članov zborovalcev Glavne zadr. zveze in se zahvaljuje vsem udeležencem kongresa.

Ministra dr. Anton Korošec in dr. Srškić sta bila pri Nj. Vel. kralju v daljši avdienci.

Pri predsedniku Petru Živkoviću se je danes vršila daljša konferenca, ki so se udeležili ministri Šverljuga, Srškić, Uzunović in Frangeš. Razpravljali so o tem, kako naj se prične praktično delo pri agrarni banki.

Papeška nuncijska Hermengilda Pellegrinetti je danes opoldne sprejel zunanji minister dr. Marinković.

Oba slovenska oblastna komisarja dr. Natlačen in dr. Leskovar se mudita v Belgradu. Danes sta se dolgo mudila pri finančnem ministru Šverljugi, s katerim sta obravnavala oblastne finance.

Na današnjem običnem zboru delničarjev »Avale« je bil izvoljen ta-le upravni odbor: dr. Velimir Popović, predsednik, M. Pecarević, podpredsednik, člani: Čedomir Mihajlović, dr. Albert Kramer, Manojlo Sokić, Živojin Bogdanović, Peter Taletov; nadzorstveni odbor: predsednik dr. Dežman, podpredsednik Viktor Schweiger, člani: Jovan Tanović, Milutin Stevanović in Lazarević.

Na čast voditelju češkoslovaškega združenja Klindera je kmet. minister Frangeš priredil na svojem stanovanju intimno večerjo, na katero so bili povabljeni vsi odličnejši zadrugarji.

Prometno-komerc. oddelku v Ljubljani je dodeljen Urankar Josip v III. kategoriji 1. skupini.

Guverner narodne banke Bajloni je pri zadnjem pregledu splitske podružnice Narodne banke odločil, da se upravitelji podružnice dr. Perić vpokoji. Njegov namestnik bo glavni prokurist Gjurok Gjurok.

Na planini Alija Alica v blizini Skoplja je ob priliki poslednjega neurja strela ubila 106 krav in ovc naenkrat.

Sveta življenje in vrvenje

Zdravnik obsojen na smrt

Pred porotnim sodiščem v Bonnu je bil 18. t. m. obsojen na smrt zdravnik dr. Richter. Dr. Richter je imel ljubavno razmerje s precej starejšo poročeno žensko-gospo Mertensovo. Ko je došlo do škandala, je dr. Richter na sodni razpravi po krivem prisegel, da odnosi med njim in Mertensovo niso bili intimni. Ko je mož Mertensove umrl, bi se je bil dr. Richter, ker ga je silila, naj jo po-

Dr. Peter Richter, na smrt obsojeni zdravnik.

roči, rad rešil, a ona ga ni izpustila. Dr. Richter jo je slednjič pri zdravniški preiskavi črevesa zastrupil s »strofantinom«, strupom, ki ga uporabljajo črnci Centralne Afrike za zastrupljanje pšic, v Evropi ga pa v zadnji dobi uporabljajo zdravniki za ojačenje delovanja srca. Ker strup ne deluje potem prebavil, marveč neposredno v krvi in ima razen tega lastnost, da ne pušča za seboj nobene sledi, se ga je poslužil zdravnik v nadi, da umor ne pride na dan. Mertensova je pa opazila, kako si je zdravnik pred preiskavo stresel na oprtnik bel prašek in ob preiskavi je začutila pekoče bolečine in takoj sumila, da jo je dr. Richter zastrupil. V obupnem boju se mu je iztrgala iz rok in hitela v bolnico, dr. Richter pa za njo. V bolnici je Mertensova vila roke in kričala, da je zastrupljena; toda dr. Richter je zdravnikom pošepetal, da je ženska histerična, nakar so jo oddali na psihiatrični oddelek. Tam so jo našli čez pol ure že mrtvo. — Dr. Richter je ves čas tajil, da bi bil Mertensovo zastrupil in rekel, da se je Mertensova k večjemu sama zastrupila, samo zato, da bi bila vrgla krivdo nanj in ga uničila. Toda dognali so, da je bil dr. Richter v lekarni zahteval strofantin čisto izrečno v trdi obliki in ga potem uporabil na docela nepravičen način. Vse izjave izvedencev so se glasile proti dr. Richterju. Profesor Führer je naravnost izjavil, da je treba bolnike zavarovati proti zdravnikom in da se strofantin ne sme prodajati drugače nego že pripravljen kot raztopina. Sodišče je dr. Richterja obsojilo na smrt, zaradi svoječasne krive prisege pa na dve leti ječe. Raszodba je na obtoženca, ki se je ves čas zagovarjal z največjo hladnostjo in bil očividno prepričan, da bo oproščen, delovala uničujoče.

Indijanci na grobu Karla Maya

Indijanci so dobro obveščeni o nemškem pisatelju Karlu Mayu, ki je napisal v svojih povestih toliko lepega o Indijancih. Kadar koli pride kak odličnejši Indijanec v Evropo, ne pozabi obiskati pisateljevega groba v Radebeulu in njegovega muzeja. Te dni je prišel v Radebeul indijanski poglavar »White horse Eagle« (Beli orel) s svojo »Belo ženo«. Položila sta na grob krasna venca, a poglavar je imenoval Mayevo vdovo za indijansko princzino.

Cigan Filke je dobil ženitno ponudbo

Cigan Aleksander Filke, glavni obtoženec v velikem ciganskem procesu v Košicah, kjer so cigani poleg velikega števila roparskih umorov izpovedali celo, da so svoje žrtve spekli in pojedli, je prejel ženitno ponudbo neke ločene žene. Zenska piše, da je hodila ves čas poslušat porotno razpravo in da se je tu zaljubila vanj. Pravi, da ve, da je njena ponudba brez pomena, ker bo Filke pač v najboljšem slučaju obsojen v dosmrtno ječo. Vendar mu je hotela povedati, da ga razume, čeprav se je njegova roka omadeževala s človeško krvjo. — Listi ne objavljajo imena te ženske, ki se je hodila naslajati v porotno dvorano in izgubila tam še zadnjo iskrico pameti, ako jo je sploh še imela.

Češkoslovaška ekspedicija na Alasko

Ameriški Čeh dr. Aleš Hudlička, učenjak svetovnega slovesa, je organiziral naučno ekspedicijo na Alasko. Ekspedicija bo potovala najprej v čolnih po reki Jukonu. Proučevala bo indijanska ter eskimska plemena, raziskovala razvaline in grobove in skušala dognati poti, po katerih naj bi prišli prvi ljudje iz Azije v Ameriko. Prof. Hrdlička je pristaš teorije, da je bilo prvotno ameriško prebivalstvo azijskega, mongolskega plemena. Prof. Hrdlička spremlja docent praškega vseučilišča dr. Maly, ki bo, ko se vrne ekspedicija z Alaske, proučeval vpliv ameriškega podnebja in socialno-kulturnih razmer na češkoslovaške izseljence.

Moda prihaja na psa

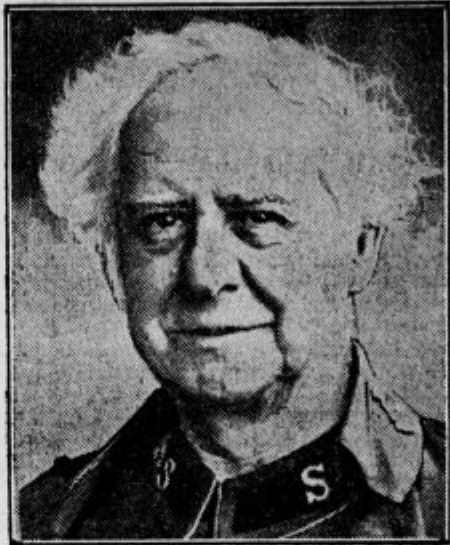
Dobesedno! Odkodi vzeti vsak dan kaj novega, nekaj takega, kar druga modna podjetja še nimajo? To ni nobena šala, to je vprašanje prospeha za vsako nekoliko modno podjetje. V Parizu so začeli nekateri krojači prodajati za posamezne modele pristajajoče parfeme, puder, šminko. Toda to imajo sedaj že vsi krojači. Kaj novega tedaj? To vprašanje je rešilo neko pariško modno podjetje zaenkrat na ta način, da je začelo prodajati k posameznim modelom pristajajoče — pse! Tako bo tedaj pes, ki ga mora dama voditi na vrvi, bistveno spadal k modi. Tak eleganten četveronožec si bo lahko nekaj domišljal. Toda na vse zadnje — kdo ve, če ne sega pasja pamet dlje nego ženska moda in se bo modernim mrcinam zdelo preneumno, da bi se dale voditi modi za nos?

Pes raztrgal otroka

V kraju Forstberg pri Welsu je imel posestnik Franc Gruber izredno popadljivo dobermansko psico. Opetovano je ogrizla razne ljudi, ki jim je pa Gruber iz lastne volje takoj plačal znatne odškodnine, tako da afera niso prišle pred sodišče. Te dni pa je psica napadla 3 in pol letnega dečka, mu trgala iz obraza in telesa meso in ga žrla. Ljudje, si izprva niso upali blizu in je bil otrok že mrtev, ko ga je zver pustila. Gospodar je psico vedno krmil s surovim mesom.

Prisilna napitnina v železniških spalnih vozeh

Ravnateljstvo Mitropa bo uvedlo s 1. julijem t. l. prisilno napitnino za sprevodnike v spalnih vozeh. Ravnateljstvo utemeljuje ta korak s tem, da so imeli doslej sprevodniki razmeroma majhno plačo in bili zato odvisni od prostovoljnih napitnin občin. Sedaj se to odpravi in uvedejo prisilne napitnine; in sicer bodo morali potniki plačevati v ta namen pri nakaznicah za postelje v I. razredu 2 marki, v II. razr. eno marko in v III. razr. 25 fenigov. — Na vsak način najenostavnejša pot za povišanje plač.

William Bramwell Booth, bivši general zveličalne armade, je te dni umrl v Londonu, star 73 let. Bil je sin ustanovitelja Zvelič. armade Williama Bootha, za katerim je prevzel vodstvo l. 1912. Lani je obol el ter so izvolili drugega generala. (Zveličalna armada ima svoj glavni sedež v Ameriki; nastopa proti alkoholizmu, rešuje padla dekleta itd.; versko je več ali manj brezbrizna, drugače pa protestantska.)

Nov »škandal« v Ameriki

Američani so vsi iz sebe: žena predsednika Hooverja je povabila v Belo hišo ženo nekega črnega poslanca na čaj. Južne države viharo protestirajo in opozarjajo Hooverja in njegovo ženo, da sedita v Beli hiši tudi po njihovi zaslugi. — Resolucija v tem smislu je bila vložena celo v senatu. Američanom se ne zdi umazano bogastvo, ki so jim ga v veliki meri pomagali nagrabiti ubogi črnci, pač pa se jim zdi nedopustno, da bi črna žena prestopila prag Bele hiše in bila tam postrežena kot enakopravna s čašo čaja. Je pač tudi ameriška demokracija samo pogojna.

Učitelj razlaga v šoli seštevanje in pravi, da se morajo seštevati vedno le enake stvari, n. pr.: ena krava in ena krava, nikoli pa ne ena krava in en konj, ki ostaneta vedno vsak zase enota. Gostilničarjev sinček Janko dvigne roko in pove: »Gospod učitelj, to pa že naš oče bolje zna: vedno zlijejo skupaj en liter vode in en liter vina pa dobe iz tega dva litra vina!«

Za duha in srce

Tri poljske drame

Od oktobra lanskega leta, t. j. od začetka letošnjega knjigotrskega leta, je bilo na Poljskem napisano, a tudi izdano precejšnje število dramskih del, zlasti komedij. Priznati pa je treba, da so največ uspeha dosegla dramska dela Adolfa Nowaczynskega, Karola Huberta Rostwarskega in Ferdinanda Goetla. Izmed njih le zadnji pripada najmlajši generaciji, onadva sta se udejstvovala že davno pred vojno. Prvi, A. Nowaczynski, spada med prve in najenergičnejše nasprotnike apoteoziranja zgodovine in je sovražnik romantike, kar vse je napravilo iz njega polemika, satirika in avtorja tako zvanih »historičnih kronik«, kakor se imenujejo njegove številne zgodovinske dramatizacije. Je nekak poljski Bernard Shaw. Tudi to zadnje njegovo delo, ki nosi naslov »Pomlad narodov«, ima satirično os, naperjeno zoper meščanstvo mesta Krakova in revolucijo l. 1848.

Drama K. H. Rostwarskega, avtorja »Judeža« in drugih del, je osnovana na psihološkem realizmu, vendar se ti nebrzdani elementi človeške psihike vedno zlomijo, odnosno naslonijo na idejne osnove etičnih principov. To velja tudi za »Iznenađenje«, kakor se imenuje zadnje njegovo dramsko delo. Je to strahotna slika socialnega gorja poljskega kmeta. Mož in žena umorita iz bede, ki rodi pohlep po denarju, bogatega popotnika-Amerikanca, ki ga sprejmejo na noč pod streho. Bil je njih lastni sin... »Iznenađenje« rodi moralni kaos v duši, nad to krvavo grozo je edino umirjenje trenutek, ko se iz src in ust cele vasi dvigne molitev »Oče naš...«

F. Goetel je v drami začetnik, brez dvoma talentiran, vendar manj obetajoč nego v prozi. Njegov »Samuel Zborowski«, ki ga je nosil v duši od zgodnje mladosti, kar se pozna tudi iz nekaterih novel, je simbol svobodne uporniške človeške osebnosti in pomeni nov poizkus v poljski književnosti, umetniško se okoristiti v to tragično postavbo poljske zgodovine iz časa energičnega kralja Stefana Batorego. Izmed davnejših naj omenim le J. Slowackega. Drama je bila na erpetoarju »Teatra Polskega« v Varšavi vso letošnjo zimo in pomeni enega najlepših letošnjih uspehov literature kakor tudi teatra. Radi sorodnosti snovi naj omenim tu še »Kralja Stefana Batorego« izpod peresa Szpotańskega (uprizoril Teatr Narodowy), ki pa se nikjer ne dvigne nad scenično kroniko.

Pripomniti je še, da so vsa tri omenjena dela v knjižni obliki in bila nagrajena v konkurzu gledališča im. Slowackega v Krakovu (prva nagrada K. H. Rostwarski), kar pa je radi nepravilnega postopanja komisije dvignilo nemalo prahu v poljskem literarnem svetu in dolgo debato v listih, ki so se na široko razpisali o »krakovskem škandalu«. Avtorji so se odrekli nagrad, a blamiran je ostal — Krakov, za katerega sedaj v prenešenem pomenu velja: Si tacuisses.

Fr. V.

Dom in Svet, letnik 42, številka 6, 1929, prinaša pesmi Mirka Avsenaka in Ivana Dornika, povesti Preglja (Usahlo vrela, nadaljevanje), Magajne (Elegije) in Franceta Bevka (Nič), Ložarjevo študijo o Jakopiču in dr. Capkov referat o češkoslovaški književnosti. V informativnem delu so med drugimi ocenjeni Pregljevi Zbrani spisi, Zupančičeva Naša beseda in Jakopičev zbornik. Ta zvezek krasi 8 Jakopičevih slik.

Skladatelj Srečko Koporec je na državnem konservatoriju v Pragi letos absolviral z odličnim uspehom kompozicijo. Izmed del, ki so nastala v Pragi, je omeniti važnejše: Komorni trio, Concerto grosso, sonatino, divertimento, razen klavirskih skladb še simfonija (veliki orkester) in še nedovršeno oratorijsko simfon. pesnitev »Juda Iskarijot« za soli, (16 glasni) zbor in orkester z obligatnimi orglami. Ol. Pazdirek, založnik v Brnu izda v kratkem klavirsko skladbo Srečka Koporca. Za njegove komorne skladbe se zanimajo znani glasoviti založniki (Leipzig-Fürstner, Simrock-Berlin). V »Rodio-Palace« izvaja Koporečve skladbe dne 21. t. m. virtuoz Rada Firkušny. Polagoma si začčenja Koporec uveljavljati v Pragi, kar pomeni mnogo. Zanimivo je, da ga kritika primerja v orgelskih skladbah Reyerju (suitta, sonata concertant in »religiozne variacije«).

Fran Kopač, slovenski umetnik, ki se od leta 1926. nahaja kot profesor risanja na ženski realni gimnaziji v Splitu, je tam razstavil v salonu Galije svoje slike. Njegova dela publika in kritika zelo hvali. Zlasti se odlikuje v portretu (don Bulića, gospe Grisogono, škofa Bonifačiča, vel. župana Petroviča). Kopač se je rodil l. 1885. v Zireh, je studiral slikarstvo na Dunaju in v Pragi, služboval pa je po vojni kot profesor med drugim tudi v Kranju.

Generalni tajnik londonskega Penkluba, mr. Herman Ould prisostvuje 22. t. m. v Zagrebu izvajanju njegove drame »Ples življenja« (The dance of life) v Narodnem gledališču.

Miroslav Krleža je dobil Demetrovo nagrado za svojo dramo »Glembajevic«.

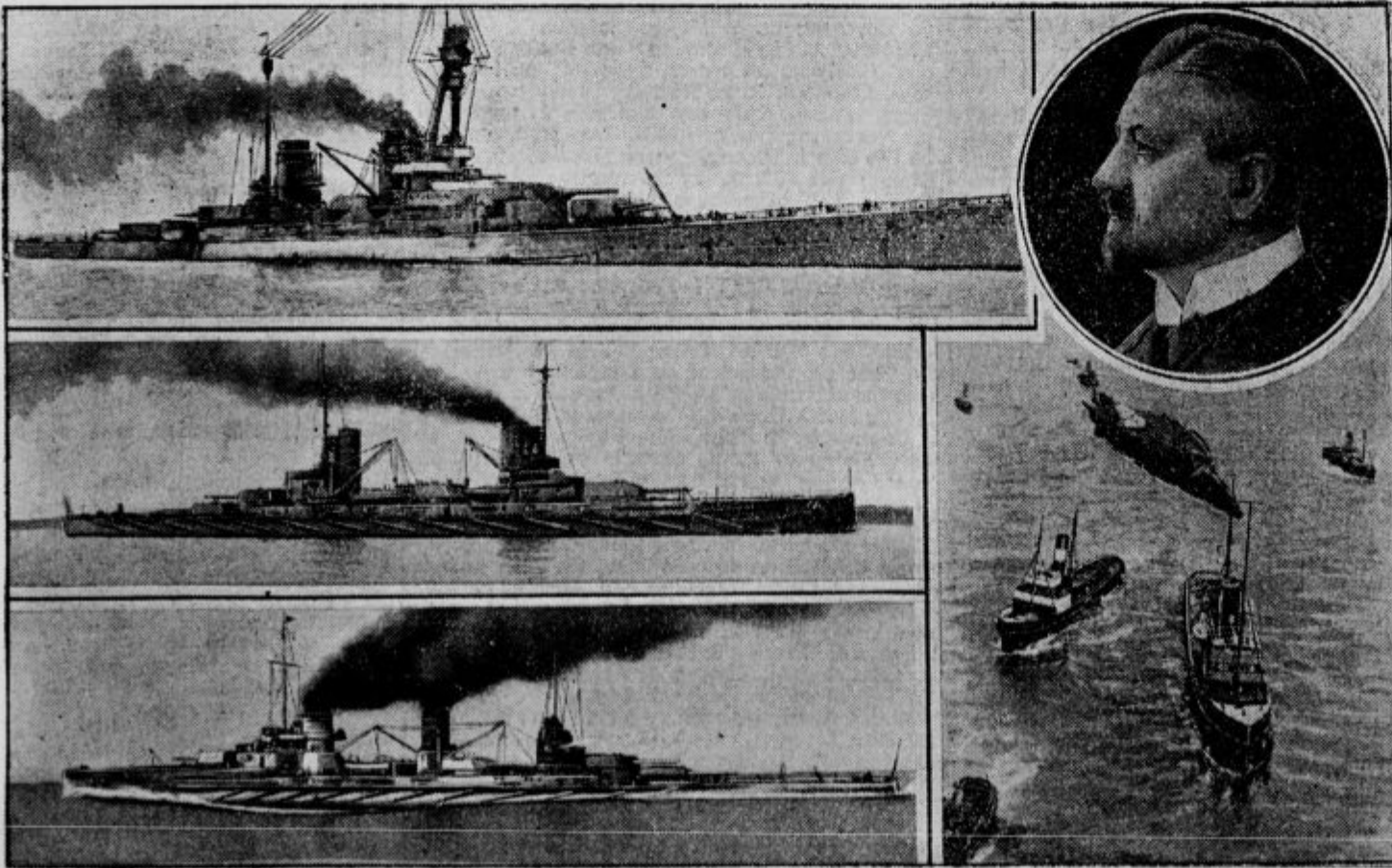
Srpski književni glasnik, 16. junija 1929 je to pot bogat na leposlovnem členu, med razpravami pa omenjamo: O poeziji Silvija Kranjčevića (dr. Haler), Romain Rolland (Milković), 125 letnica Napoleonevega zakonika (Spektorski). Zvezek zaključuje znanstveni, socialni in politični pregled ter književne beležke.

Mladost, št. 6, 1929 prinaša razun vzgojnega, leposlovnega in potopisnega berila, ki je priprava za svetovlavlanske slavnosti v Pragi, zanimiv umetniški opis novega orlovskega prapora, ki ga je zasnoval arhitekt Plečnik.

Adria-Verkehr. Vademekum für Adriareisende 1929-30. Split 1929, je nekak Baedeker za naše čarobno-lepe jadranske kraje. Tu najde tujec vse svetovne železniške zveze in vozne rede z našim Primorjem, vse jadranske domače kakor tuje pomorske zveze, hotele s ceniki in sploh vse informacije za potovanje in bivanje na naši rivijeri. Knjigo krase izredno uspele pokrajinske slike s hrvatskega Primorja, dalmatinske obale in otokov. Cena 192 strani obsegajoči knjigi je samo 20 Din in se naroča pri Centralnemu uradu za propagando Jadrana v Splitu. Ferijalni Savez, Vodič i popis ferijalnih olakšica, koje pruža Ferijalni Savez svojim putujućim članovima u godini 1929. — Potrebno in koristno za dijaka, ki v počitnicah potuje. Priložena karta

HCI CESARJA MONTEZUME, spisal Ridder Haggard, Ljudske knjižnice 25. zv. — Povest iz bojev Mehikancev zoper španske osvajače, poučna, pisana z divno fantazijo, vpeljeta v borbo krvi in plemena zvesto ljubezen. Broš. 30, vez. 42 Din.

Dobi se v »Jugoslovanski knjigarni« v Ljubljani.

Pri Scapa Flowu potopljene nemške ladje (od zgoraj navzdol): Velika križarka »Hindenburg«, bojna ladja »Friedrich der Grosse« in oklopna križarka »Seydlitz«; zgoraj v krogu kontreadmiral v. Reuter, ki je dal povelje za potop, spodaj križarka »Seydlitz« z gredijem navzgor, ki so jo Angleži dvignili. Danes je deset let, odkar so Nemci pri Scapa Flowu potopili svojo sijajno vojno brodovje, ki je štel 66 ladij, da ga ne bi dobili sovražniki v roke.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 130 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 20 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglaševalec mora plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Ček račun Ljubljana 10.349. Tel. št. 23-28.

Službe iščejo

Poklicni šofer

trezen in zanesljiv, izkušen vozač, vojaščin prost, zmožen popravil, želi službo k tovrstnemu ali osebnemu avtomobilu. V prostem času dela tudi druga dela. - Naslov v upravi »Slov.« št. 6727.

Akademik

išče mesto počitniškega inštruktorja. Sprejme tudi drugo zaposlitev čez počitnice. Dopise upravi »Slov.« pod »Počitnice«.

Prodajalka

mešane stroke, z daljšo prakso, trgovsko šolo ter zmožna vsakega dela v trgovini - želi premeniti mesto. Cenj. ponudbe na upravo lista pod »Vestna in poštena« št. 6719.

Krojaški pomočnik

za boljša dela in konfekcijo, išče mesta. Nastopi takoj. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6755.

Službo dobe

Dobro deklico

iščem za hišna opravila razen kuhanja. Strošek za potnino plačam naprej. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6724.

Deklica

15—20 let stara, zdrava, močna, brez staršev ali revnih staršev - se išče za pomoč pri domačih gospodinskih delih na Rakeku. Zahteva se oblastveno priporočilo. Naslov v upravi Slovenca pod št. 6726.

Voznike

3—4 pare, sprejem za prevoz drv 40 vagonov iz gozda na postajo na Štajerskem. Oddaljenost 1 uro dobre ceste. Javiti se do nedelje pri Čebin, Wolfova 1, Ljubljana.

Kroj. pomočnika

rabim za veliko fino delo. - Rranc Rotar, krojač, Trbovlje 1.

Odvetniškega kandidata

sprejme dr. Ivan Sajovic, odvetnik, Kočevje.

Prodamo

Motorno kolo

znamke B. S. A., čisto dobro ohranjeno, zaradi bolezni naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod »Motorno kolo« št. 6739.

Puhasto perje

kg 38 Din, razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Izkoristite priliko, dokler traja zaloga. L. Brozović, kemička čistilna perja, Zagreb, Ilica 82.

Dvokolo

novi, za dame, velika sobna kredenca, omara za pisarno in otroški voziček, se poceni prodaja. - Maribor, Slomškov trg št. 16, I. nadst.

Pouk

Šoferska šola

oblastveno konces. I. Gaberščik, bivši komisar za šoferske izpite, Ljubljana, Bleiweisova 52. Praktične vožnje z modernimi avtomobili, teoretičen pouk na podlagi najmodernejših pripomočkov. Prihodnji redni tečaj prične 1. julija t. l.

Kupimo

Kupim vsako množino

otrobnatih vreč

Ponudbe in ceno poslati na Anton Polanc, valjni mlin, Radeče pri Zidanem mostu

Kupim

hrastove hlode. - J. Pogacnik, Ljubljana, Kralja Petra trg 8.

Kupi se za žago

rabljena, dobro ohranjena lokomobila 45—65 PS, ter istotak polnojarmanik, premer 60 cm. Ponudbe naj se pošljejo upravi pod značko »A. F. B.«

Obrt

Delikatesna trgovina se prodaja. Maribor, Gosposka ulica 5. Informacije v trgovini.

Objave

Izjava

Preključujem žaljive besede, ki sem jih govoril o g. Ivanu Muleju iz Šiške 31. maja na vrtu gostilne pri »Dalmatinu« na Jernejevi cesti »pri Zvonetu«, kot neosnovane ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. — Lojze Tomšič.

Vnajem

Dva trgovska lokala se oddaja s 1. julijem v Kopitarjevi ulici, prtiliže. Poizve se v »Slov. bankie, Ljubljana, Krekov trg 10.

Stanovanja

Sobica se takoj odda na Izanski cesti v novi hiši št. 27.

Meblovana soba

s hrano se odda dvema gospodoma. - Naslov v upravi »Slov.« št. 6754.

Posrestva

Enonadstr. hiša

v dobrem stanju, z vrtom, sadonosnikom in 2 stavbnima parcelama, Pobrežje, Cankarjeva 7, se prodaja. Informacije delikatesa Gosposka št. 5 v Mariboru.

Dve hiši

Malo hišo v Ljubljani - kupim. Hišo tik farne cerkve, z nekaj zemljišča na deželi, prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6658.

Manjše posestvo

v bližini Škofje Loke ali Vrhnike, primerno za slikarsko obrt, kupi V. Vassel, Rimske Toplice.

Poizvedbe

Zlata tobatiera.

Opozorja se dotična oseba, ki si je v sredo okoli 18 prisvojila zlato tabatiero in bila od nasprotne trgovine opazovana in spoznana, da odda tekmo 24 ur v trgovini Eger, Sv. Petra cesta, ker se jo bode sicer ovadilo policiji.

Razno

Vsakovrstno zlato kupuje

po najvišjih cenah. CERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Ažurira in entla

takoj Matek & Mikeš, Ljubljana - Dalmatinova 13. Vezanje oblek. Predtiskani stenski prti 10 D.

Sedaj

najboljša prilžnost, da lahko zaslužite mnogo denarja s prodajanjem našega gospodar. predmeta. Vprašati in priložiti 10 Din za vzorec in navodila. - Ro-Va, Maribor, poštni predal 2.

Ariel motocikle

230, 500 in 550 ccm de Luxe opremljene z električno Lucas razsvetljavo in števcem prodajamo po brezkonkurenčnih cenah 17.000, 21.000 in 23 tisoč Din. - Juogavto, Ljubljana, Dunajska 36.

NAJBOLJŠE KOSILNICE

»DERING NEW IDEAL« dobite v železnini FRANC STUPICA v Ljubljani Gosposvelska cesta št. 1

Karfiole

se dobe poceni na Glavnem trgu in v vrtnariji Josipa Wallner, Maribor, Koroška cesta 77.

Slavonsko slivovko

pristno, naravno — ima naprodaj pecara rakije, slivovice i konjaka. Glede cene se treba obrniti na Milan Mimić i sin, Okučani.

Čajno maslo

vedno sveže, prvovrstno, kupite zelo ugodno v špecerijski trgovini Julij Zupan, Ljubljana, Sv. Petra cesta 35.

Milnarji!
R2, prosa, ajdo in ječmen
kupite najceneje pri
A. VOLK, LJUBLJANA
veletrgovina žita in moka

Čas je zlato
pa tudi dobra
reklama v
SLOVENCU

Znojenje nog, trdo kožo, ozeblino, svrab in pekoče podplate in kurje oči izleči v 2—3 dneh
FEBRUUM APARAT
patentiran v vseh kulturnih državah.
Cena Din 50 po poštnem povzetju Din 56.
Glavno skladišče za Jugoslavijo:
Stara Salvator apoteka, Osijek 1.
kamor je treba tudi poslati naročila

Nemško - slovenski slovar
Uredila
dr. Fr. Bradač in dr. Janko Slesinger
Subskripcijska cena Din 96— za vez. izvod
Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Češnje, grah in drugo zelenjavo z najboljšim uspehom ukuhate v **WECK-ovih** česalnih za ukuhanje. Tovarniška zaloga WECK za celo kraljevino pri tv. »Fruetus«, Ljubljana, Krekov trg 10/1. - Maribor: Carl Lotz in Pinter & Lenard. Celje: Josip Jagodič. — Zahtevajte cenik.

Heraklit plošče
ima v zalogi
Material d. z. o. z., Ljubljana
Dunajska cesta 36

V globoki žalosti naznanjamo, da nam je nenadoma preminul naš nad vse ljubljani soprog in zlati očka, gospod

Ivan Kostevc

trgovec

previden s tolažili sv. vere.
K večnemu počitku ga spremimo v petek, dne 21. t. m. ob 5 popoldne iz hiše smrti, Sv. Petra cesta 4, na pokopališče k Sv. Križu.
Prosimo tihega sožalja.
V Ljubljani, dne 20. junija 1929.

Lujiza Kostevc, soproga.
Peter in Breda, otroka.

T. C. Bridges:

Na pomoč!

Roman.

»Kakor jaz,« zastoka Greg.
»Vi sedeti! Jaz kuhati večerjo,« se ponudi Zambo; pa četudi so bili še tako utrujeni, mu fantje tega niso pustili. Lepo je bilo spet enkrat gledati dober ogenj in jesti kuhane ribe in pečene tukane. Tudi so bili veseli, da so spet enkrat mogli obesiti mreže in se vanje vleči in vsi so se počutili veliko bolje, ko so se drugo jutro začeli vzpenjati v hrib.

Široka cesta se je spremenila v pot, ki je bila sicer jako porasla, pa vendar zgrajena tako sijajno da si mogel potovati primeroma lahko. Na večer tega dne so prišli na vrh prvega grebena, pa kaj, ko so zagledali pred seboj zopet drugo vrsto strmih gora! Profesor se je ustavil in gledal strme hribe.

»Radoveden sem, kje leži mesto,« reče zamišljeno.

»Mislim, da ne moremo biti več daleč.«

»Gospod, saj se cesta dobro razloži,« reče Jim.

»Če se nje držimo, mesta ne moremo zgrešiti.«

»Res je, Jim, toda skrbijo me Bakairi. Sicer pa se res ni potreba vznemirjati. Samo jako oprezni moramo biti. Zdaj pa si poiščimo prostor za tabor!«

Vso noč so imeli stražo, pa nič jim ni motilo počitka in tako so zjutraj odrinili dalje ter se spustili po veliki cesti dol v dolino. Na drugi strani doline pa se je cesta zopet povzpela navzgor ter se v velikih ovinkih dvigala po strmih pobočjih.

Greg pogleda visoko pobočje po strani in pravi: »Upam, Jim, da bo to zadnji pohod.«

Jim pa mu ni odgovoril in Greg je videl, da je obstal in nekaj napeto poslušal.

»Tukaj je ptič poprojed.

»Kaj pa je?« ga vpraša.

»Ali ne slišiš?« ga zavrne Jim ostro.

»Ali misliš to čudno tulenje v daljavi?« reče Greg. »Slišim, toda saj slišimo toliko nenavadnih reči v teh divjinah.«

»Tega pa doslej še nismo slišali,« reče Jim. »Biti mora trop volkov.«

»Nemogoče. V teh krajih ni volkov.«

Zdaj pa so se ustavili še drugi in poslušali in Zambo, ki je bil videti jako nemiren, je profesorju nekaj povedal.

»Psi so!« pravi profesor, sam jako presenečen.

»Divji psi! Nikoli še nisem slišal, da bi v Braziliji živel.« Obrne se k tovarišem. »Zambo pravi, da nas zasleduje trop divjih psov. On zatrdno misli, da so divji potomci tistih psov, ki so jih pripeljali v davnih dneh seboj Španci in da so opasni. Moramo si poiskati kak prostor, kjer se jih bomo lahko ubranili.«

Sam pokaže na strmo skalnato pobočje na desnici in reče:

»Gospod, po temle pobočju jim ne bo lahko splezati.«

»Nam pa tudi ne,« reče Greg skoraj očitajoče.

»Jaz mislim, da bo bolje, ako stvar poskusimo in se precej urno zasučemo,« pravi hitro Andy, »kajti trop se že vidi.«

S temi besedami pokaže s prstom na nekaj in res zagledajo, kako se po dolini bliža tolpa kakih štirideset čudnih živali.

»Nekaj izrednega!« vzklikne profesor. »Podobni so prazgodovinski močvirni psom. Prepričan sem, da so res divji psi. Le pogledjte njihove dolge nosove, prištena ušesa in kako se jim kožuhi tesno prilagajajo!«

Andy pa ga prekine.

»Jaz bi dejal, gospod profesor, da nam boste lahko potem predavali, ko bomo na vrhu. Če bomo

tukaj čakali, pa kmalu ne bo nihče ostal živ, da bi vas poslušal.«

Kar je povedal, je bilo tako očitno res, da so se vsi obrnili ter pričeli plezati po pobočju. Ker pa so imeli tako težke tovore, je bilo plezanje grozna naloga; vendar pa jim je strah vlival moči in tako so prišli na vrh ter se ozrli baš še o pravem času, da so zagledali, kako je trop pridiral do vznožja ter začel divje plezati nevkreber. Profesor hitro nabaše svojo dvocevko in ustrelil; dve izmed grdih zveri se strkljata navzdol, ostale pa v skokih hitijo naprej.

»Čemu bi tratili patrone?« pravi Andy. »Ali ne bi mogli valiti vanje skal?«

Pri teh besedah zavihti velik kamen in ga vrže na trop.

»Izvrstna misel!« vzklikne Greg. »Jim, pomagaj mi, da sproživa tole okroglo skalo!«

V naslednji minuti je kamenje kar deževalo na pasje preganjave ter jih vsaj dvanaest ubilo, »vključ temu pa so ostali tiščali naprej. Tu pa Jim in Greg še s Samovo pomočjo pritrkljata svoj okrogli kamen do roba. Bila je to ogromna skala, težka več stotin funtov in vdrla jo je v skokih navzdol ter potegnila seboj raznovrstno šaro. Naenkrat pa nekaj mogočno zabučil in vse pobočje odtrga ter zgrmi v bobnečem plazu navzdol.

»Hura!« kriči Greg. »Posrečilo se je. Vse trop je z enim udarcem pokončan!«

»Mi pa tudi, se mi zdi,« pravi Andy nakratko.

»Kaj hočete s tem reči?« vpraša Greg.

»To jutro pa niste tako brihten kakor po navadi, sinko,« odvrne Andy. »Kako naj pa zdaj pridemo spet dol na cesto, a?«

Greg je bil ves zmeden.

»Prav imate, Andy; tod seveda zdaj ne moremo dol, vendar pa upam, da bomo mogli najti kakšen drug prehod.«

Privilegirana Agrarna banka d. d.

Temeljna glavica 300.000.000 — dinarjev.

Poziv na vpis delnic privilegirane Agrarne banke d. d.

Nepovoljne gospodarske razmere, v katerih živi, dela in proizvaja večina naših poljedelcev, so se zadnji čas zelo poslabšale. Suša, ki je bila pri nas zaporedoma tri leta, je težko zadela največji stan poljedelca in še bolj otežkočila pogoje za njegov gospodarski napredek. Slabe žetve so prisilile kmeta, da se je zadovoljil, čisto za velike nevzdržne obresti. Poleg tega so nepravilna tekma naših poljedelskih proizvodov s tujo konkurenco na zunanjih trgih in ojačana carinska zaščita, s katero mnoge države zavarujejo svojo poljedelsko proizvodnjo, povzročile padec cenam naših kmetijskih pridelkov.

Treba je brez odlašanja in takoj napraviti konec temu neznosnemu stanju s tem, da se poljedelcu odločno priskoči na pomoč v interesu njega samega, kakor tudi v interesu splošne gospodarske koristi ostalih narodnih slojev.

Kraljeva vlada, ki je skrbno proučevala vprašanje, kako bi se pomagalo kmetu, ki ječi pod tako težkimi razmerami, se je odločila, da takoj pristopi ustanovitvi posebne denarne ustanove, da more prekrbeti kmeta s ceninami kratko in dolgoročnimi posojili. Radi tega se je z zakonom od 16. aprila t. l. ustanovila Privilegirana Agrarna Banka d. d., ki naj izpolnjuje in vrši gornjo nalogo.

Privilegirana Agrarna Banka s sedežem v Belgradu je delniška družba, ki bo ustanavljala svoje podružnice in ekspoziture tudi v drugih mestih naše države, kjerkoli bo to zahtevala poslovna potreba.

Začetna glavica banke znaša 300.000.000 Din, razdeljena na 600.000 delnic, ki se glase na ime, vsaka pod 500 Din. Bančna glavica se more povečati do ene milijarde dinarjev. Država prispeva pri prvem vpisu delnic s 120.000.000 Din, državna

razredna loterija v začetku z 20.000.000 Din. Poleg tega je velik del vpisa zagotovljen od državne hipotekarne banke, narodne banke in poštne hranilnice.

Vodstvo Privilegirane Agrarne banke bo v rokah upravnega odbora, ki sestoji iz 15 članov. Predsednik upravnega odbora je postavljen s kraljevim ukazom, sedem članov postavlja predsednik ministrskega sveta na predlog poljedelskega ministra, ostalih sedem članov voli zbor delničarjev.

Banka bo dajala kratko in dolgoročno posojila izključno poljedelcem, poljedelskim, združnim, kreditnim, proizvodnim ustanovam, podpornim skladom in sličnim ustanovam. Posojila bodo dana na podlagi obveznic, menic, ki zapadejo najdalje do enega leta, na podlagi zastave poljedelskih proizvodov in na tekoči račun. Dolgoročno posojila bo dajala banka na zastavo nepremičnin. Banka bo denarno pomagala združnim organizacijam, da se zgrade skladišča za poljedelske proizvode in za organizirano skupno prodajo poljedelskih proizvodov. Banka bo prejemala hranilne vloge, za katere jamči država. Izdajala bo tudi založnice na podlagi posojila na nepremičnine.

Z ozirom na določbe zakona o ureditvi banke uživa ona velike predprave:

Državne ustanove bodo sprejemale delnice agrarne banke kot kavejijo, narodna banka, državna hipotekarna banka in poštna hranilnica jih bodo pa prejemale v zastavo (lombard).

Banka je oproščena vseh državnih in samoupravnih davkov in doklad.

Država jamči za izplačilo hranilnih vlog, kakor tudi za založnice in bančne obveznice.

Država jamči za izplačilo dividende do 6% na delnico. Preko te najmanjše dividende, ki je zakonito zagotovljena, imajo delničarji pravico tudi na superdividendo v razmerju z višino čistega bančnega dobička.

Privilegirana Agrarna Banka bo imela vse pravice, katere uživa državna hipotekarna banka v pogledu izvršilnega postopanja.

Na skupščini delničarjev ima vsakih 10 delnic en glas.

Pozivajo se vsi pridobitni krogi, gospodarske ustanove, poljedelske zadruge ter njihove združne zveze, ustanove in denarni zavodi, banke, zavarovalna društva in vsi državljani, katerim je napredek našega kmeta in naše zemlje na srcu, da z vpisom delnic Privilegirane Agrarne Banke prispevajo k ustvarjanju čim čvrstejšega temelja te koristne ustanove. Z vpisovanjem delnic Privilegirane Agrarne Banke ne vrše oni samo dolžnosti vestnega državljan s tem, da stavljajo na razpolago svoja sredstva poljedelstvu, ki je najvažnejša in temeljna panoga našega narodnega gospodarstva, nego vlagajo svoj denar plodonosno v sigurni prvovrstni vrednostni papir z zagotovljeno dividendom. Denarnim zavodom in bankam je zakonito dovoljeno, da delnice Privilegirane Agrarne Banke vpišejo za svoje rezervne fondne.

Pri vpisu je treba položiti 125 Din, to je 25% nominalnega iznosa delnice brez kakih stroškov, a ostanek je treba plačati v treh enakih obrokih, po pozivu upravnega odbora, najdalje do 31. marca 1930.

Vpis delnic se vrši od 22. maja do 22. junija zaključno pri sledečih ustanovah:

Državna hipotekarna banka
Narodna banka
Poštna hranilnica

s svojimi podružnicami.

Združne zveze,
Oblastne Zadruge osnovane po Zakonu o Poljedelskem Kreditu

IN SLEDEČE BANKE:

V SRBIJI:

Belgrad: Beogradska Zadruga
Zanatska Banka Kralj. S. H. S.
Generalna Banka za Trgovinu i Industriju
Izvozna Banka
Jadransko Podunavska Banka
Opšte Jugoslovensko Bankarsko Društvo
Srpsko Amerikanska Banka
Tehnička Banka
Cinovnička Banka
Francosko Srpska Banka
Jugoslovenska Udružena Banka
Aleksinac, Aleksinadska Štedionica
Arandelovac, Šumadijska Kreditna Banka
Valjevo, Valjevska Štedionica
Veleš, Veleška Banka
Veliko Gradište, Gradanska Štedionica
Vranje, Vranjska Kreditna Banka
Vučitrn, Vučitrnska Kreditna Banka
Gijljane, Gijljanska Privredna Banka
Gornji Milanovac, Rudnička banka
Gruža, Gružanska Banka
Zabari, Moravska Štedionica
Zaječar, Zaječarska Zadruga
Jagodina, Jagodinska Štedionica
Knjaževac, Knjaževačka Štedionica
Kosovska Mitrovica, Kosovska Banka
Kragujevac, Kragujevačka Šumadijska Banka
Kraljevo, Kraljevska Akcionarska Štedionica
Krupanj, Rađevska Privredna Banka
Kruševac, Kruševačka Zadruga
Kumanovo, Kumanovska Trgovačka i Industrijska Banka
Lapovo, Lapovska Kreditna Banka
Leskovac, Leskovačka Centr. Banka
Loznica, Podrinska Zemljoradnička

Banka
Mišnica, Kolubarska Banka
Mladenovac, Mladenovačka Privredna Banka
Negotin, Negotinska Štedionica
Niš: Niška Zadruga
Prva Generalna Banka
Niška Banka
Obrenovac, Obrenovačka Zadruga
Palanka, Palanačka Trgov. Banka
Paraćin, Paraćinska Trgovačko-Zanatska Banka
Peć, Pećska Trgovačko-Industrijska Banka
Piroć, Piroćska Trgovačka Zanatska Banka
Požarevac, Požarevačka Trgovačka Banka
Požega (Užička), Požeška Gradanska Štedionica
Priepolje, Potimska Banka
Prizren, Prizrenska Banka
Pristina, Prištinska Banka
Prokuplje, Toplička Zadruga za kredit i štednju
Raca, Kragujevačka, Račanska Banka
Svilajnac, Resavska Zadruga
Skoplje: Banka Stara Srbija
Trgov.-Industr. Banka Vardar
Smederevo: Podunavska Okružna Zadruga
Smederevska Kreditna Banka
Sopot, Kosmajnska Akcionarska Zadruga
Strumica, Strumnička Trgov. Banka
Tetovo, Tetovska Trgovačka i Industrijska Banka
Čuprija, Čuprijska Štedionica
Ub, Ubska Ekonomska Banka
Uroševac, Uroševačka Banka
Užice, Užička Gradanska Štedionica
Čačak, Čačanska Izvozna i Uvozna Banka
Šabac, Šabačka Trgovačka Banka
Štip, Bregalnička Banka

V HRVATSKI IN SLAVONIJI:

Zagreb: Jugoslovenska Banka
Jugoslovenska Udružena Banka
Prva Hrvatska Štedionica
Srpska Banka
Brod na Savi, Srpska Kred. Banka
Vinkovci, Prva Vinkovačka Veresij-ska Banka
Vukovar, Srpska Kreditna Banka
Darugar, Češkoslovačka Banka
Zemun: Srpska Narodna Štedionica
Trgovačka Banka
Indija, Prva Indijska Kred. Banka
Irig, Srpska Privredna Zadruga
Karlovac, Srpska Kreditna Banka i Štedionica
Nova Gradiška, Srpska Štedionica
Osijek: Slavonska Agrarna Štedionica
Srpska Centralna Banka
Ravna Gora (Gorski Kotar), Banka i Štediona
Ruma, Srpsko-Sremska Banka
Senj, Senjska Štedionica
Sisak, Posavska Štedionica
St. Pazova, Staropazovska Štedionica
Čakovec, Čakovečka Međumurska Štedionica
Šid, Šidska Štedionica
V SLOVENIJI:
Ljubljana: Zadruga Banka
Zadruga Gospodarska Banka
Kreditni Zavod za Trgovino in Industrijo
Ljubljanska Kreditna Banka
Murska Sobota, Prekmurska Banka
Maribor: Mariborski Kred. Zavod
Posojilnica
Celje, Celjska Posojilnica

V VOJVODINI:

Apatin, Apatinska Banka i Štedionica
Bela Crkva, Srpska Kreditna Banka i Štedionica
Vel. Bečkerek: Opšta Privr. Banka
Srpska Štedionica
Vel. Kikinda: Srpska Banka
Velikokikindska Centralna Štedionica
Vršac, Vršaka Pučka Banka
Novi Bečej, Narodna Štedionica
Novi Vrbas, Novovrbaska Štedionica
Nova Kanjiža, Novokanjiška Centralna Štedionica
Novi Sad: Trgovačka i Obrtna Banka
Srpska Trgovačka Banka
Pančevo: Pančevačka Kred. Banka
Pančevačka Pučka Banka
Senta, Senčanska Okružna Štedionica
Sombor, Somborska Zanatl. Banka
Srpski Itebej, Banka Posednika Srpske Itebej. Pašnjaka D. D.
St. Bečej, Bačko-potiska Kreditna Banka
Subotica: Opšta Kreditna Banka
Opšta Privredna Banka
Titel, Prva titelska Štedionica
Odžaci, Odžačka Štedionica
V BOSNI IN HERCEGOVINI:
Banja Luka: Prva Banjalučka Štedionica
Srpski Kreditni Zavod
Bijeljina, Zemljoradnička Banka
Bihac, Srpska Banka
Bosanska Gradiška, Srpski Kreditni Zavod
Bosanska Dubica, Srpska Štedionica

Bosanska Krupa, Srpska Banka i Štedionica
Bosanski Novi, Srpska Štedionica
Bosanski Petrovac, Srpska Banka
Bosanski Šamac, Srpska Banka
Brčko, Prva Muslimanska Banka
Bugojno, Srpska Banka
Višegrad, Srpska Prometna Banka
Gačko, Srpska Štedionica
Mostar: Srpska Banka
Hercegovska Banka
Prijedor, Prva Srpska Štedionica
Sanski Most, Srpska Štedionica
Tešanj, Muslimanska Trgovačka i Poljoprivredna Banka
Travnik, Hrvatska Banka
Trebinje, Srpska Banka i Štedionica
Foča, Srpska Banka i Štedionica
Sarajevo: Banka Gajret
Bosanska Industrijska i Trgovačka Banka
Zemaljska Banka za Bosnu i Hercegovinu
Srpska Centralna i Privredna Banka
Amerikansko-Srpska Banka
V DALMACIJI:
Dubrovnik, Dubrovačka Trgovačka Banka
Kotar, Bokoška Banka
Split, Prva Pučka Dalmat. Banka
Supetar, Bračko-Amerikanska Banka
Herceg Novi, Hercegovska Banka
V CRNI GORI:
Cetinje, Crnogorska Banka
Cinovnička štedionica
Nikšić, Nikšićska Kreditna Banka
Podgorica, Podgorička Banka

V Belgradu, maja 1929.

Vladni komisar

Vojin M. Djuričić, s. r.